Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
15 ЯНВАРЬ 1968 й.
ДУШАНБА
№ 11 (470)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ ЯНГИЛИКЛАР

НАВБАТ УКРАИНАГА

Муаззам Тошкентда янги уйларни фойдаланишга топшириш авжига чиқиб бормоқда.

Бугун Одесса қурилиш-монтаж поездининг бинокорлари Марказ—15 да 70 квартирали уйнинг тайёр бўлганлиги ҳақида рапорт бердилар. Бу марказ ой сайин тўлишиб боряпти. Одессаликларнинг яна бир 73 квартирали уйи хужжатларига қабул қилинди деган имзолар чекилди.

Киев қурилиш-монтаж поездининг йигит ва қизлари ҳам меҳнат муваффақиятлари учун табрикландилар. Марказ—7 да 280 ўринли чиройли болалар боғчаси эркатойлар ҳавасини келтира бошлади. Бу поезд азаматлари шу ерда 65 оилани қувонтирадиган ҳашаматли уйнинг ҳавозаларини йиғиштириб олдилар. Бундан ташқари яна бир 40 квартирали уй ҳам ўз эгаларига мунтазир бўлиб турибди.

Днепропетровсклик азаматлар ўзида йўқ хурсанд. Уларнинг Марказ —15 да қад кўтарган 97 квартирали уйига аъло баҳо берилди. Львовликлар ҳам Марказ—15 га кўчиб келадиган 80 оиланинг раҳматини оладиган бўлишди.

ИЛҒОР УСУЛЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ

Бугун пойтахтдаги «Қизил тонг» фирмаси маданият саройининг мажлислар зали ишлаб чиқариш илғорлари билан гавжум бўлди. Бу ерда илғор методларни кенг оммалаштиришга бағишланган катта техника кенгаши бўлиб ўтди.

Ишлаб чиқариш илғорларининг кенгашида фирманинг план бўлими бошлиғи Г. К. Егоров бошчилигидаги ишчилар делегациясининг Москва ва Ленинград саноат корхоналарида бўлиб, мазкур шаҳарларнинг фабрика ва завод коллективлари беш йилликни муддатидан илгари бажариш йўлидаги тажрибалари, планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасини турмушга қандай тадбиқ этилаётганлиги ҳақида сермазмун доклади тингланди.

ҚУРИЛИШ ЯНГИЛИКЛАРИ

Луганск қурилиш-монтаж поездининг бинокорлари «Марказ—7» кварталида яшовчи аҳолининг фарзандлари учун ажойиб боғча қуришди. Куни-кеча ташқи пардозларигача тугатилган боғчага 36-рақами берилди.

Боғчани кичкинтойлар дидига мос қилиб пардозлашда бўёқчи В. П. Кубрякова ва пардозловчи А. Ф. Карлова бошлиқ бригадалар самарали меҳнат қилишди. Н. Наумов бошлиқ пайвандчилар бригадаси ёзда болалар ҳовлида ўйнаб юрганларида офтобдан сақлайдиган ажойиб шийпончалар қуришди.

Шунингдек, бу кварталда 40 квартирали яна бир уй қурилиши тўла-тўкис қўлдан чиқарилди. Унда И. Войтюк бошлиқ комсомол-ёшлардан иборат сувоқчилар бригадаси ҳамда Винница қурилиш-монтаж поездининг И. Охвате бошлиқ санитария-техника ишларининг усталари сўнги ишларни ниҳоясига етказишди.

Барча комплекс ишлар муваффақиятли тугалланган 29-уй бугун қўлдан чиқарилди.

* * *

Шу кварталда қад кўтарган 19-уйнинг иккита подъездидаги хоналар ҳамда бино пештоқида сувоқ ишлари олиб борилди. Бу ишларни Донецк қурилиш-монтаж поездининг М. Н. Сандул бошлиқ ёшларидан тузилган сувоқчилар бригадаси бажарди. Айниқса Е. Прошчук, О. Тетерженко, Л. Золотарева, А. Бакулова, Г. Бухтий каби қизлар бугун касбдошлари ўртасида пешқадамлик қилишди.

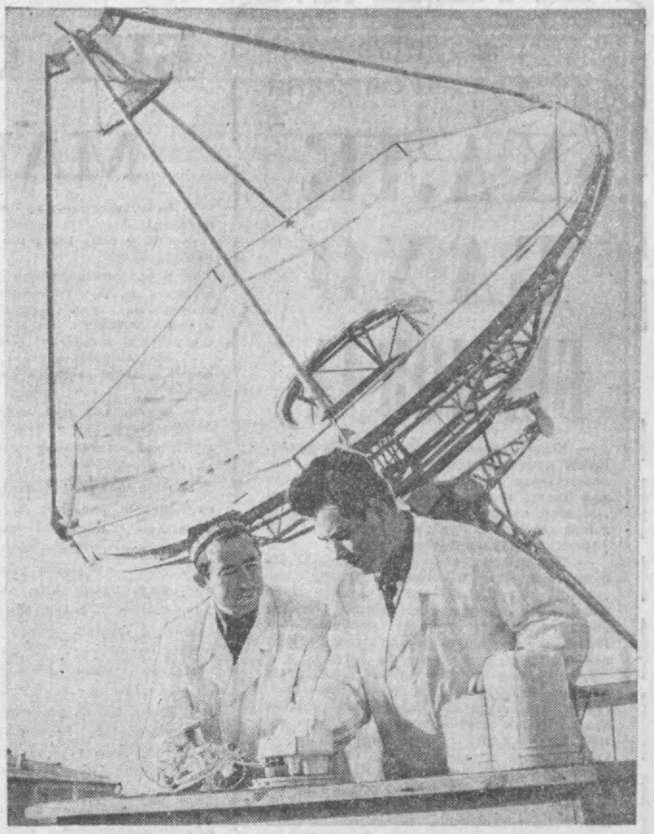

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физика-техника институти гелиофизика бўлимида қуёш энергиясидан халқ хўжалигида фойдаланиш масалалари ўрганилади. Илмий ходимлар уч лабараторияда қуёш энергиясини механика ва электр энергиясига айлантириш ҳамда бошқа масалалар юзасидан тадқиқотлар олиб борадилар.

СУРАТДА: инженер Жаббор Аловиддинов (чапда) ва қопламалар лабораториясининг мудири Абдурасул Алимовлар тадқиқот устида.

А. Горокрик ва Б. Мазур фотоси.
(ЎзТАГ).

ЁЗУВЧИ ЮБИЛЕЙИГА

Грузия жамоатчилиги Максим Горький туғилган куннинг 100 йиллигини тантанали нишонлашга тайёрланмоқда. Улуғ пролетар ёзувчисининг номи грузин халқи учун азиздир, чунки Горькийнинг ижодий йўли Грузияда бошланган эди.

Тбилисида республика юбилей комитетининг мажлиси бўлди. Бу мажлисда ёзувчи туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик плани белгиланди. Горький асарларининг ўн икки томлиги шонли кунгача босмадан чиқарилади, ҳикоялар тўплами ва унинг адабиёт тўғрисидаги хатлари— «ёшлар билан суҳбатлари», грузин ёзувчиларининг М. Горький тўғрисидаги хотиралари нашр этилади. Хужжатли фильм яратувчилар «Горькийнинг Грузияда бўлган жойлари» киноочеркини тайёрлайдилар. «Горький Грузияда» деган китоб-сурат виставкаси ташкил этилади.

Ёзувчи истиқомат қилган уй олдига ёдгорлик лавҳаси ўрнатишга қарор қилинди. Максим Горький ёш чоғларида меҳнат қилган Тбилиси паровоз-вагон ремонти заводида, илгариги бош темир йўл устахоналарида митинг ўтказилади.

ТБИЛИСИ.
(ТАСС мухбири).

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Тошкентдаги 8-авторемдетал заводи коллективи ҳам беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун аҳд қилган. Шу завод электр цехининг пешқадам слесари комсомол аъзоси Раиса Максимова ҳам корхонанинг илғор ишчилари қатори беш йилликни тўрт йилда бажаради. У шу мақсадда смена ва ойлик топшириқларини 120—125 процентгача адо этмоқда.

СУРАТДА: Р. Максимова.

Коммунистик меҳнат зарбдори актив жамоатчи ишчи А. Пирожков Тошкент Тракторсозлик заводи асбобсозлик цехининг пешқадам шлифовкачисидир. Бу ишчи йигит ҳам кўплар қатори беш йилликни муддатидан илгари бажаришга ҳаракат қилмоқда.

СУРАТДА: А. Пирожков.

М. Нуриддинов фотолари.

Беш йиллик—муддатидан илгари

МУСОБАҚА ҚИЗИЯПТИ

Юбилей йилини ишлаб чиқаришда муҳим кўрсаткичлар билан якунлаган 1-пойафзал фабрикасининг ишчи-хизматчи, инженер-техник ходимлари шу кунларда беш йилликнинг учинчи йили топшириқларини бажариш учун кураш олиб бормоқдалар.

Беш йиллик планда кўзда тутилган вазифаларни муддатидан илгари адо этиш юзасидан Москва ва Ленинград саноат корхоналари коллективлари бошлаган ватанпарварлик ташаббусига қўшилган пойафзалчилар ўз зиммаларига олган янги мажбуриятлар асосида меҳнат қилишаётир, Фабрика меҳнатчилари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш, планга қўшимча 510 минг жуфт пойафзал тайёрлаш, савдо тармоқларига 200 хил моделда пойафзаллар чиқариш, 532 та ихтирочилик таклифини ишлаб чиқаришга жорий этиб, давлатнинг 450 минг сўм маблағини тежаб қолишга аҳд қилганлар. Бундан ташқари шу беш йиллик ичида 292 та янги ускуна ўрнатиш, янги цехни қуриб битказиш сингари тадбирлар ҳам амалга оширилади.

«Ваъда вафоси билан чиройли», — дейди халқимиз. Буни яхши англаган пойафзалчилар мажбуриятга яраша ишлаб, яхши кўрсаткичларга эришаётирлар. Фабриканинг юзлаб коммунистик меҳнат зарбдорлари, «Октябрь 50 йиллиги» номини олган бригада азаматлари айниқса яхши ишлашмоқда. Социалистик мусобақада Г. Иброҳимов, Ҳ. Саҳобиддинов сингари меҳнат пешқадамлари олдинги сафда боришаётир. Улар шу кунларда беш йилликнинг учинчи йили иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қилишяпти.

Р. СУЛАЙМОНОВ.

Ўқитувчилар қувончи

Тошкент вокзалининг перронига ажойиб состав келиб тўхтади. Қиш бўлсада, ҳаво кишилар чехрасидек очиқ. Саёҳатчиларни кутиб чиққанлар ўз қариндошлари ва ёр-биродаларини қучоқ очиб кутиб олишди.

«Тошкент» номли бу туристик поездни республика туризм Союзи ўқитувчилар учун уюштирган эди. Улар мароқли сайр этиб келишди.

Республика мактабларининг 400 ўқитувчиси туристик поездда йигирма кундан ортиқ саёҳат қилишди. Улар Кисловодск, Дербент, Боку, Ереван, Тбилиси, Батуми, Сухуми, Гагра Адлер ва Волгоград шаҳарларида бўлиб,, диққатга сазовор жойларни томоша қилишди.

— Менинг бу саёҳатим жуда мароқли ўтди,— дейди туристик поезднинг саёҳатчиси, 119-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Ҳамро Баҳромова.—Ўттиз йилдан буён ўқитувчилик қиламан. Ўз коллективимда эса, ўн тўққиз йилдан буён муттасил ишлаб келяпман. Касаба союзлар Октябрь район комитети менга путёвка берди, сафаримдан миннатдорман.

— Биз тушган поезд кечалари йўл босиб, кундуз кунлари Иттифоқимиз шаҳарларида сайр этишимизга имкон берди,— дейди Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-мактаб ўқитувчиси Ўлмас Зоирова.

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

Дарё ўзани карьерга айланади

ОҲАНГАРОН. Пардозчилар Оҳангарон дарёси сувини янги ўзанга чиқарувчи тоннелга бугун, муддатидан 4 ой барвақт кирдилар. Дарёнинг эски ўзани тагидан эса, 4 миллиард тонна кўмир қазиб олишга йўл очилади.

Метро қурувчилар узунлиги 1125 метрга борадиган тоннелни қоя тоғлар бағрида ниҳоятда аниқлик билан ковладилар. Леонид Усачев билан Виктор Поповнинг тоннель қазувчи бригадалари маркшейдер Сергей Киселев кўрсатган нуқтада озгина бўлсада четлашмай учрашдилар. Энди диаметри 8,5 метрли тоннель бетига темир-бетон қопланмоқда. Пардозловчилар тоннель қазувчилардан эстафетани қабул қилиб олиб бу ишни графикда белгиланганидан икки баравар тезроқ бажаришга аҳд қилдилар.

Оҳангарон дарёси сувининг буриб юборилиши Ўзбекистоннинг асосий кўмир конидан очиқ усулда қазиб олишга ярoқли кўмир запасларини икки баравардан зиёд кўпайтиради. Шундай қилиб, тоғлик дарё ўзани карьерга айланади.

Чеварлар шоир юбилейига

Ўзбекистон маҳаллий саноатининг корхоналари Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига кўркам панно, ажойиб бадиий ҳадялар тайёрламоқда. Республика маҳаллий саноат министрлигининг бадиий кенгаши халқ ижодхоналарининг рассомлари ва чеварлари тайёрлаган мана шу буюмларнинг эскизлари ва дастлабки намуналарини тасдиқлади. Тайёрланган буюмларни муҳокама қилишда А. Навоий номидаги давлат адабиёт музейининг илмий ходимлари, савдо ташкилотларнинг вакиллари қатнашдилар.

Улуғ шоир асарлари мавзуида Навоий даврининг анъаналарига асосланиб ишланган расмлар айниқса зўр қизиқиш туғдирмоқда. Кўпгина эскизларда шоирнинг портретлари, Навоийнинг Самарқанддаги фаолияти билан боғлиқ бўлган тарихий ёдгорликлар, унинг Ҳиротдаги мақбараси акс эттирилган. Халқ усталари мана шуларнинг ҳаммасини расмлардан шойига, зарбоб газламаларга, ёғоч, ганч, металлга ўтказишади.

Бухородаги зардўзлик фабрикаси, Тошкентдаги «Сувенир» фабрикаси ва бошқа корхоналар шоир юбилейига аталган буюмларни ишлаб чиқаришга киришмоқда.

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИНИНГ 4-НАШРИ ТУГАЛЛАНДИ

В. И. Ленин асарлари 4-нашрининг 45-томи босмадан чиқди. Шу билан КПСС Марказий Комитети қарорига биноан, ана шу нашрга қўшимча томлар чоп қилиш ишлари тугалланди. Маълумки, дастлаб 4-нашрни 35 томда босиб чиқариш мўлжалланган эди, лекин Лениннинг янги топилган ҳужжатлари мазкур нашрни анча кенгайтириш имконини берди.

36—45 томларга «Фалсафа дафтарлари», «Империализмга доир дафтарлар», «Аграр масалага доир дафтарлар», шунингдек, «Съездга хат», «Госпланга қонун чиқариш функцияларини бериш тўғрисида», «Миллатлар тўғрисида ёки «автономлаштириш» тўғрисидаги масалага доир» каби энг муҳим асарлар киритилган. Бу асарлар Лениннинг сўнгги бошқа асарлари билан бирга унинг сиёсий васиятларини ташкил этади.

Сўнгги беш томга Лениннинг асарларининг бешинчи, тўла тўпламидаги янги материаллардан энг муҳимлари киритилган. Бу материаллар В. И. Ленин асарлари 4-нашридаги олдинги томларда эълон қилинган ёзишмаларни тўлдиради. Жумладан «Қариндош уруғларга хатлар» алоҳида том бўлиб босилган. Ленин асарларига доир хабарлар, конспектлар, планлар ва бошқа тайёргарлик материаллари ана шу томларда анчагина ўринни эгаллаган.

В. И. Ленин асарлари 4-нашрининг 10 та қўшимча томида жами 3653 ҳужжат босилган. Улардан 1558 таси халқ хўжалигини тиклаш ва социалистик қурилишдан бошланган совет даврига ойд хатлар, ёзишмалар ва телеграммалар бўлиб, буларда доҳийнинг мамлакат мудофаасига раҳбарлик қилиш соҳасидаги фаолияти акс эттирилган.

Лениннинг шу даврдаги кўпгина ҳужжатларида партияга зид гуруҳлар ва оқимлар — троцкийчилар, децичилар, ўнгларга қарши кураш, В. И. Лениннинг партия сафларини мустаҳкамлаш тўғрисидаги ғамхўрлиги, партия ва давлат аппаратини мустаҳкамлаш масалалари, бу аппаратнинг барча ишларини илмий асосда йўлга қўйиш, шунингдек, Совет давлатининг ташқи сиёсати масалалари ифодаланган.

Қўшимча томларда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати масалаларига бағишланган ҳужжатлар бор. Бу ҳужжатларда В. И. Ленин Коммунистик сафларнинг бирлиги ва пролетар интернационализми принципини амалга ошириш учун изчиллик билан кураш олиб борганлиги кўрсатилган.

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

МУНОСИБ СОВҒА

Ҳурматли газетхон, сиз буюк ўзбек шоири Алишер Навоийнинг 15 томлик «Танланган асарлар»и чиқаётганидан хабардорсиз. Унинг 13 томини ўқишга муяссар ҳам бўлгансиз.

Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти тайёрлаётган бу кўп томликнинг 14-китоби босила бошланди. Навоий асарларининг бу томига унинг «Ҳамсатул мутаҳаййи р и н», «Ҳолати Сайид Ҳасан Ардашер», «Ҳолати Паҳлавон Муҳаммад», «Муҳокаматул луғатайн», «Мезонул-авзон», «Тарихи мулуки Ажам» асарлари киритилган. Китобни республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Порсо Шамсиев, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Иззат Султонов, ёш олим Латифжон Халиловлар нашрга тайёрлашган. Унга филология фанлари кандидати Суйима Ғаниева билан Ғафур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриётининг катта редактори Рустам Комилов муҳаррирлик қилган.

Китоб шаҳримиздаги 3-босмахонада тайёрланмоқда.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ШАҲАРЛАРИДА

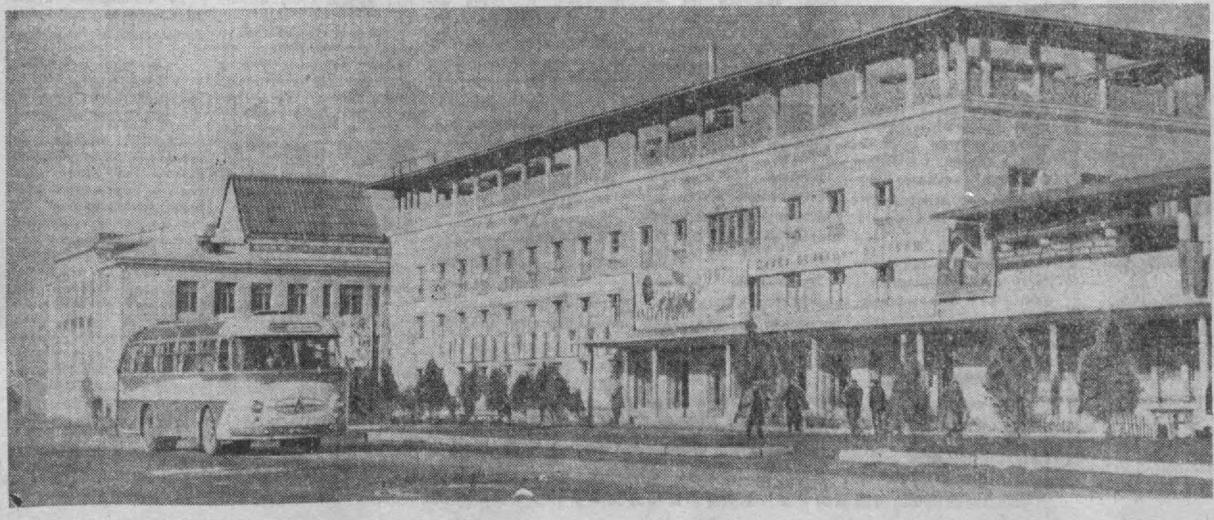

Сиз суратда Андижондаги «Андижон» меҳмонхонасини кўриб турибсиз. (ЎзТАГ).

«РЕВОЛЮЦИЯ ЧАВАНДОЗЛАРИ» ВА «САМАРҚАНД»

Янги йилда экранларда шу номдаги бадиий ва ҳужжатли фильмлар кўрсатилади. Ўзбекистон Кинематографчилари союзи правлениесининг раиси Собир Муҳамедов ана шу фильмлар ва 1968 йилнинг бошқа кинолентадари ҳақида гапириб берди.

«Революция чавандозлари» фильми Туркистондаги революцияга, унинг қаҳрамонларига бағишланган, Фильм СССР халқ артисти Комил Ёрматов яратаётган трилогиянинг иккинчи қисми бўлади. Трилогиянинг «Осиё устида бўрон» деган биринчи қисми мамлакатимизда ва чет элларда муваффақият қозонди.

Озодлик учун курашга отланган халқ жасорати кинонинг катта усталарини ҳам, ёш арбобларини ҳам ҳамиша ҳаяжонга солиб келган ва бундан буён ҳам ҳаяжонга соладиган темадир. Бу йил Ўрта Осиёдаги граждан уруши тарихининг саҳифалари «Қизилқум» деган кинолентада ҳам жонланади. Бу фильмни ёш режиссер Акмал Акбархўжаев ишламоқда.

Ўзбекистон киностудиясининг «Ватан фарзандлари» деган яна бир фильми совет халқининг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган қаҳрамонлигига бағишланган. Бу фильм билан режиссёр Латиф Файзиев шуғулланмоқда.

Ёш режиссёр Дамир Салимов «Командирнинг қайтиши» деган кино асарни ўз тенгқурларига бағишлаган. Учқун Назаровнинг «Булутлар» фильми замондошларимиз ҳақида ҳикоя қилади.

Ҳужжатли ва илмий оммабоп лентaларни яратувчиларнинг режалари ҳам қизиқарли. Бу режаларнинг кўплари амалга оширила бошлади. Тошкентда бўлган зилзила ҳақида, Тошкент аҳолисининг мардлиги ва сабот-матонати ҳақида, мамлакатимиз халқларининг дўстлиги тўғрисида ишланаётган тўла метражли ҳужжатли фильм шулар жумласидандир. Ҳужжатли кино устаси Малик Қаюмов мана шу фильм устида ишламоқда.

Кино ҳужжатчилар Самарқанднинг 2500 йиллигига ҳам тайёрланишяпти. Улар мана шу қадимий шаҳар тўғрисида кенг экранли рангли фильм яратадилар.

Бу йил ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студияси янги бинога кўчиб киради. У жуда кўп кинолентaлар ишлаб чиқаришга мўлжалланган замонавий машина-ускуналари бўлган ажойиб янги бинога эга бўлади.

Кино санъати арбобларини яна бир янгилик кутмоқда — пойтахтимизда кино уйи очилади. Унинг томоша ва мажлис заллари, дам олиш хоналари ижодий учрашувлар, томошабинлар билан учрашувлар, суҳбатлар, кечалар, ўқиш учун кенг имкониятлар яратиб беради.

(ЎзТАГ.)

● ЎҚИТУВЧИЛАР СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

ХАЛҚ БАҲО БЕРМОҚДА

— Кенжа ўғлим ўйинқароқ чиқиб қолди. Қайси куни Абдусмон уйга келибди. Алламаҳалгача гаплашиб ўтирдик. Ўғилни ҳам ўртага олдик. Йўқ, кеча хабар олгани мактабга чиқдим, ҳайтовур баҳоси яхшиланиб қолибди...: Кўп яхши йигит чиқди-да умрингдан барака топгур.

— Э, секинроқ айтасизми, биродар! Оз бўлмаса қизимнинг турмуши бузилиб кетай деб турганди. Ёшлик-да, ёшлик! Куёв ўжар, қизим ундам ҳам қайсар... Иккала ёшни маҳаллага чақириб муросага келтирган шу Усмонжон бўлди-да. Ёш бўлса ҳам эл-юртга бош чиқди бу йигит...

Дўмбиробод чойхонасидами ёки шундоққина гузардаги 131-мактаб ёнидами, гурунглашиб турган мўйсафидлар оғзидан бундай гапни эшитиш оддий бир одат тусига кириб қолган. Кексалар расми — ҳамма нарсага ҳақли баҳо беришади. Улар «Ёш бўлса ҳам элга бош бўлган» Усмон Абдуллаев тўғрисида шундай ошиб-тошиб гапирарканлар, демак адашмайдилар.

Бундан роса йигирма йил бурун Усмон эндигина педагогика техникумини битирган кунлари кекса устозларидан бири шундай деган эди:

— Бугун биз сизларга баҳо қўйяпмиз. Келгуси авлодни тарбиялашдай табаррук вазифани ишониб топширяпмиз. Бундан кейин сизга халқ баҳо беради. Кимнингдир фарзанди ноқобил чиқса, кекса ота ўз ўғлиданми, қизиданми норизо бўлса, яхши билингки, у сизларни ҳам койиган бўлади. Сизнинг тарбиянгизни олган болалар бир куни келиб элнинг олқишига сазовор бўлса, улар эшитган ташаккурнинг ярмиси сизларники бўлади...

Техникумнинг кекса муаллими рост айтган экан ўшанда. Абдусмон кейинчалик бу гапнинг ҳақ эканлигини кўп мартаба пайқади.

Ўша йиллари Дўмбиробод гузаридаги боғ-роғларга кўмилган жажжигина мактабга келганида Усмон ёшгина йигит эди. У географиядан дарс бера бошлади. Лекин мактаб дирекцияси тез орада унга энг масъулиятли вазифани — биринчи синфни топширди.

Ҳали гўдаклик тасаввурида она қиёфасидан бошқа ҳеч нима билмаган болаларни ўқитиш, улар олдида ҳаётнинг дарвозасини очиш нақадар мушкул иш эканини педагоглар яхши билади.

Усмоннинг ҳаёти мактаб билан ўз-ўзидан чамбарчас боғланиб кетди. У йигирма йил давомида мактаб қўнғироғи қулоқлари остида неча бор жаранглаганини, ўзининг қўлида ҳарф таниган қанча бола ҳозир жамиятнинг пешқадам кишилари бўлиб етишганини санаб ўтирмади, албатта. Буларнинг ҳаммаси унинг учун ҳаётий зарурат бўлиб қолди. Лекин биринчи бор мактаб остонасига қадам қўйган бола учун «Алифбе» нақадар сирли олам бўлса, ҳар бир ўқувчи унинг учун ҳам очилмаган бир китоб эди. У ҳар бир боланинг қалбига йўл топа билди. Чамаси, бугун сочларига оралаган оқ ҳам, сездирмайгина ўтиб кетган йиллар мазмуни ҳам шу бўлса керак. Шунинг учун ҳам бугун унинг қаршисида таъзим этган олимлар, инженерлар, ёзувчилар устознинг илиқ хотираларини ҳурмат ила таъкидлайдилар.

Усмон Абдуллаев ўзгаларга ўргатиш билан бирга ўзи ҳам ўқиди, ўрганди, Низомий номидаги педагогика институтини битирди.

Дўмбиробод аҳолиси уни маҳалла комитети раислигига сайлаганига мана бир неча йил бўлди. Кимнинг нима дарди бўлса, шу йигитга айтади. Маҳалла комитети ҳузурида ташкил этилган хотин-қизлар бўлими кекса пенсионер Салима опа Салоҳиддинова бошчилигида талай хайрли ишлар қилди. Юзга яқин аёл маҳаллада очилган тикув-бичув курсини битириб чиқди. Ғулом Тешабоев, Раҳим Содиқов бошлиқ отахонлар хашар қилиб, янги чойхона-клуб биносини Улуғ Октябрнинг 50 йиллик тўйи арафасида қуриб битказдилар. Буларнинг ҳаммасида Усмон Абдуллаев бош-қош бўлди.

Улуғбек номидаги 131-мактаб Чилонзор районидаги тўнғич тарбия ўчоқларидан ҳисобланади. Бу ерда Одил Қаюмов, Қўчқор Турсунов, Усмон Абдуллаев, Ада Ивановна Титова каби кекса авлод билан бир қаторда кечагина худди шу устозлар қўлида таълим олган Зулфия Исматова, Муҳаббат Набиева сингари ёш педагоглар ҳам бор.

Дўмбиробод аҳли маҳалланинг яхши кишиларини гапиркан, тажрибали ўқитувчи, жонкуяр жамоатчи Усмон Абдуллаевнинг номини ҳам албатта тилга олади. Ҳа, халқ кимга қандай баҳо беришни яхши билади.

У. ҲОШИМОВ.

БИР СЕМИНАР МАШҒУЛОТИДА

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

— Бобо, заводингиз жуда каттами?

— Сиз у ерда нима иш қиласиз?

— Нега қариганда ҳам ўқияпсиз?— И. А. Белоусовнинг набиралари уни саволларга кўмиб ташлашади. Иван Алексеевич эса, мийиғида кулиб:

— Кўп нарсани билсанг, тез қариб қоласан...—дейди ҳазиллашиб.

— Демак, сиз кўп нарсани билар экансизда?— яна болаларга хос қизиқсиниб сўрайди набираси.

— Йўқ, эркам. Ҳали жуда оз нарсани биламан. Шунинг учун ҳам мактабга бориб, Ильич билан маслаҳатлашаман, унинг ишларини ўрганаман. Энди бўлди. қил, бўтам. Ҳали замон бизда семинар бошланиб қолади. Йўлга чиқмасам, кечикаман...

Мастер Иван Алексеевич шуғулланадиган группада ўн беш киши бўлиб, улар асосан чегачи усталар. Пропагандист А. Н. Шишмарев ҳам чегачи уста, ишлаб чиқариш илғори. Мана уч йилдан бери у авиация заводининг 25-цехида марксизм-ленинизм асослари мактабига раҳбарлик қилади. Иван Алексеевич ўз тингловчиларини яқиндан билади. Ҳар бирининг қобилиятини ўрганган.

Цехдаги машғулотлар ўтказиладиган хона яхши жиҳозланган. Анатолий Михайлович тингловчилар ишдан сўнг машғулотларга чарчаб келишини яхши билади. Шунинг учун ҳам уларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароитларни ҳозирлаган.

Пропагандист олдиндан машғулотлар планини тузиб чиқади. Бунда ҳар бир минут ҳисобга олинади. Алоҳида эътибор бериш лозим бўлган масалалар, улар атрофида мунозара бошлаш мумкин бўлган саволларни қизил қалам билан белгилаб қўяди.

— Бундай план менга вақтни тўғри тақсимлашга, машғулотни эркин бошқариб боришга имконият беради, — дейди Шишмарев.

— Бугунги суҳбат мавзуи «Материя ва онг, уларнинг асосий формаси». Бу масала юзасидан ким сўзга чиқмоқчи?—мурожаат қилади семинар раҳбари тингловчиларга.

Биринчи бўлиб контролер Иван Алексеевич Белоусов сўз олди. У катта ҳаёт йўлини босиб ўтган, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси, корхонада кўпдан буён ишлайди, коммунист. Унинг сўзидан тафаккур доираси кенглиги сезилиб турибди. Иван Алексеевич нотиқ бўлмаса-да, сўзларидан машғулотга пухта тайёрланганлиги, материалларни яхши ўзлаштирганлигини кўрсатди.

Материянинг ҳаракат формалари ҳақида мастер П. Шишненко ҳикоя қилиб берди. У узоқ, лекин қизиқарли гапирди. Бироқ фалсафа фани мураккаб фан, теманинг ҳар бир тингловчига бориб етиши, кун тартибидаги масалага чуқур кириб бориши учун пропагандист нотиқни тўхтатиб, унга йўл-йўлакай савол билан мурожаат қилди.

Дарсликлар, конспектлар четга сурилиб, мунозара бошланиб кетди. Ҳар бир киши ўз фикрини билдиришга, нотиқни тўлдиришга ҳаракат қилар эди. Пропагандист бу масала ҳаммага аён бўлганига иқрор бўлгач, бошқа мавзуга кўчади.

Семинар машғулотлари икки соатдан кўп давом этди. Бу вақт мобайнида ҳар бир тингловчи ўйлаб, тинглаб, мунозарада қатнашди ва ўз фикрини исботлади. Пропагандист ўз тингловчиларига ўқиб чиқилган материалларни мустақил фикрлаш, адабиётлардан мустақил фойдаланишга қизиқиш кўникмасини ҳосил қилди.

Тингловчилар ҳам ўз раҳбарларига ўрганишган. Ўзларини қизиқтирган ҳар бир масала бўйича савол билан мурожаат қилишдан тортинишмайди. Пропагандист А. Н. Шишмарев ўз касбдошларининг яқин дўсти ва маслаҳатчисига, корхонада энг ҳурматли кишига айланган. У пропагандистликда кўпдан буён жонбозлик кўрсатмоқда.

В. ГЛОБИНА.

ЖАҲОНДА ИККИНЧИ

Республикамиз пахта далаларида ўтган йил тоғ-тоғ «оқ олтин» ҳосили йиғиб олинди. Ўзбекистон ўтган йили дунё бозорига ўз тарихида биринчи марта рекордли пахта толаси юборди. Республикамиз дунё бозорига чиқараётган пахта толасини кейинги ўн йил мобайнида икки бараварга кўпайтириб, ана шундай қимматли хом ашё етиштираётган дунёдаги етакчи мамлакатлар қаторига чиқиб олди.

Республикамиз миришкорлари пахта ҳосили етиштиришда ҳозир АҚШ дан кейин дунёда иккинчи ўринни эгалладилар. Пахта ҳосилдорлигини оширишда эса, дунёда бирон бир мамлакат йўқки, Ўзбекистон пахтакорларини қувиб етолсин.

Бунга республикамиздаги пахта заводларининг қувватлари ортаётганлиги ва янги-янгилари қурилиб ишга туширилаётганлиги туфайли эришилмоқда. Республикамиздаги мавжуд пахта заводлари ўтган йили тўрт миллион тонна «оқ олтин»ни қайта ишлади. Шунинг билан бирга 1,3 миллион тонна пахта толаси ишлаб чиқарди. Ишлаб чиқарилган толалар халқаро бозорда жуда сифатли ва пишиқ деб топилди. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон пахтаси дунёнинг Англия, Франция, Польша, Куба, Италия, Финландия, Япония каби 20 та мамлакатига чиқарилмоқда. Пахта толаларининг бир қисми социалистик мамлакатларга ҳам юборилмоқда.

Ўзбекистоннинг чет элларга чиқараётган пахта, каноп толаси, титилган пахта техника ишларида қўлланиладиган ва экиладиган чигитлари орасида айниқса «108-Ф» навли чигит чет эл уруғшунослари етиштирган энг яхши навлардан сифатли ҳамда ҳосилдорлиги жиҳатидан устун келмоқда.

Беш йиллик охирига бориб республика пахта тозалаш саноати янги заводлар билан тўлдирилади. Пахта тозалаш саноати қувватининг бундай ортиши бир йилда 5,2 миллион тонна пахтани қайта ишлаш имконини беради ҳамда хомашё тайёрлашни ҳам бир мунча оширади.

ТОШКЕНТ. Қарши чўли асрлар оша сувга ташна бўлиб келди. Эндиликда пахтакорларнинг орзу-умидлари рўёбга чиқяпти. Қарши магистраль канали қурилиши бошланди. Амударё сувларини тортиб чиқариш мақсадида 6 та кучли насос станциялари қурилади. Бу станциялар ҳар секунд ичида 175 кубометр сувни 150 метр баландликка чиқаради.

Ҳозир Ўрта Осиё ирригация илмий-текшириш институти лабораториясида Амударё участкасининг модели ишлаб чиқилди. Ана шу модель асосида олимлар келажакда қуриладиган гидроузелнинг қандай бўлиши ҳақидаги маълумотларни оладилар.

СУРАТДА: лаборантка Л. Азимова сув сарфланишини ҳисобламоқда.

Тошкентдаги 1-пластмасса маҳсулотлари заводи коллективи республикамизнинг халқ хўжалиги учун кўпгина пластмасса маҳсулотлари ишлаб чиқармоқда.

СУРАТДА: пластмасса цехининг пешқадам прессчиси Л. Бойкова ва мастер А. Муҳамедов ўртоқлар электр саноати учун ишланаётган деталлардан бирининг сифатини кўздан кечирмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

ИНСОН ИЗИ

Дарахт бир ерда кўкаради, деган мақолимиз бор.

Бу одам эса 18 йил вагончаларда, палаткаларда яшаган. Доим кўчманчи бўлган. Турмуш мажбур қилгандирда, бечоранинг умри сарсончиликда ўтипти, деб ўйларсиз. Сира бундай эмас. Константин Федоровичнинг ўзи шуни истади. Билими ва меҳнати қаерда зарур бўлса қалби ўша ерга интилди. У инсон оёғи тегмаган жойларда из қолдирди. Из бўлганда ҳам асрларга кетадиган из...

Ҳаёт ва меҳнат гаштини ўз заҳмати маҳсулини кўрганда унинг завқини сурганда билasan киши.

...Константин Крилович қармоқни силкиб кўтарди. Илинган балиқ қармоқдан чиқиб кетиб, орқага, канал қирғоғининг нарисига бориб тушди. Константин уни олишга келганда балиқ ярмигача тупроққа кўмилиб қолган эски сув бочкаси ёнида питирлаб ётарди. У балиқни қўлига олдида, бочканинг бефахшов оғзидан ичига қаради. Сўнг яна жойига қайтиб қармоқни сувга ташлади. Папирос тутатиб, ўйга чўмди...

— Бу ўша бочка-ку! Э тавба! Нимагина вақт ўтди орадан. Э тавба, бир ярим йил-а. Наҳотки шунча ўзгаришлар бўлиб кетса.

У бочка тагидаги охирги литр сувни олиб ичганларини, сув ташувчи машина бузилиб қолиб, жазирамада сувсиз қолиб кетганларини эслади. У пайтда Константин бошлиқ гидротехниклар группаси Киров номли каналнинг ўнг ирмоғини қуришаётган эди. Энди бўлса...

Сув ҳам келди. Бутун атроф ям-яшил пахтазор. Кўп қатори у ҳам дам олиш кунлари қармоқ олиб қурилишида ўзи иштирок этган бутун сатҳини қадамлаб-қаричлаб ўлчаган каналдан балиқ овлашга чиқади. Вақтини завқли ўтказади, палаткаларда яшаб, жазирамада қилган меҳнатининг роҳатини қилиб кетади. Сира қуруқ қайтмайди, бир икки килограмм албатта илинади. Гаштнинг зўри кечқурун— балиқ шўрва устида бўлади...

Бу бир инсоннинг ҳаётдаги ўрнини белгиловчи зўр иштиёқ қалб қарори эди. У меҳнатга чинакамига шўнғиди. Ҳозирги Сирдарё областидаги собиқ Верхне-Волинск районининг номсиз даштларига сув етаклади. Константин ҳаёт келтирган чўл ерларида ҳозирги Крупская номли, Максим Горький номли, Карл Маркс номли, «Победа», «Қизил Октябрь» колхозлари, «Социализм» совхозининг 3-бўлими қишлоқлари, пахтазорлари, боғ ва дарахтзорлари бунёдга келди.

Миллион гектарли Мирзачўл кенгликларига ҳужум тобора авж олиб борарди. Чўлқуварлар командирлари Қорақум саҳросини ўзлаштиришда ҳам катта тажриба орттирган, сув иншоотлари қуриш ва янги ерларни ўзлаштиришнинг отаси—Туркманистоннинг кекса ирригатори Кирилл Семёновичдан мерос қилиб олган Константинни чақириб олиш.

— Тўрт, беш, олтинчи совхозларни қуриш бошланяпти. Сен олтинчисига борасан,—дейишди улар.

Константин Строчков биринчи бўлиб бўлажак 6-совхознинг бўлажак марказига Янгиердан вагонларни судраб келди. Унинг ва сарфдошларининг изидан чўл бағрига ҳаёт кириб келди, янги ариқлар, янги уй-жойлар, янги экинзор далалар пайдо бўлди.

Константин Кирилович бугун Тошкентни қайта қуришда қатнашяпти. Бу ерга келганидан буён ҳам бир киши нимага қодир бўлса, ундан ҳам кўпроқ иш қилиб қўйди. Қибрай водопровод иншооти, насос станциясини, Чирчиқ дарёсидаги ёғоч дамбаларни, Студентлар шаҳарчасини, Ўрта Осиё ипакчилик илмий-текшириш институтининг биноларини қурди. Бугун у 6-қурилиш тресги 33-қурилиш бошқармасида прораб. Унга ўта нозик ва ноёб иншоот қурилишини бошқариш ишониб топширилган. У ўзбеклар мамлакатининг тасвирий санъат қасрини қуряпти.

Константин Федорович ўзини чўлликман, дейди. Чўл ҳақида куйлаётгандек завқ билан сўзлайди. Бундай пайтларда гапидан тўхтаб, «мана шунақа» дегандек сизга табассум билан тикилиб қолади. Табиатни инсонга бўйсундириш учун умрини бағишлаётган, шахсий бахт қидириб эмас, эл хизмати учун саҳро ва чўллар кезиб келган ва бугун пойтахтимиз ҳашарчиларига иш бошилик, устозлик, жўрабошилик қилиб, жон куйдираётган рус дўстимиз Строчковнинг ҳаётидаги излари ана шундай.

Бир умр қуриш, яратиш, дунёда яшаганидан бирор номи-нишон қолдириш! Энг оддий замондошимиз Константин Кириловичнинг яшашдан мақсади, ҳаёт шиори шундай.

С. РИЗАЕВ.

СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН ВИСТАВКА

М. В. Фрунзе номидаги Совет Армияси марказий уйи кутубхонасида СССР Қуролли Кучларининг 50 йиллигига бағишланган китоб виставкаси очилди. Бу ерда армия, авиация ва флотнинг Совет ҳокимияти йилларида босиб ўтган катта йўли босқичларини акс эттирувчи сиёсий, ҳарбий, тарихий ва бадиий адабиётлар намойиш қилинган.

Виставканинг махсус бўлими совет қуролли кучларини вужудга келтириш ва уни қуришда КПСС ролига бағишланган. Бу ерда В. И. Лениннинг социалистик ватанни ҳимоя қилиш ҳақида, уруш, армия ва ҳарбий фан ҳақида, командирлар составини тайёрлаш ҳақида ёзган асарларини, М. И. Калининнинг коммунистик тарбия ва ҳарбий бурч ҳақидаги китобларини кўриш мумкин.

Жаҳонда биринчи социалистик давлат ҳимоячиларининг граждан уруши ва Улуғ Ватан уруши йилларидаги походлари ва жанглари тўғрисида, жангчиларнинг тинч даврдаги шонли ишлари ҳақида, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари армияларининг интернационал дўстлиги ҳақида ҳикоя қилувчи асарлар зўр қизиқиш туғдирмоқда. (ТАСС мухбири).

„МАРС“ ЭЛЕВАТОРДА

Бундан буён Барнаул элеваторида ғалла температураси «Марс» электрон қурилмаси ёрдамида ўлчанади. Ғалла минораларида турли баландликда махсус термометрлар ўрнатилган. Оператор тегишли кнопкани босса, орадан бир соат ўтгач, «Марс» бутун ғалла запасининг температура жадвалини беради.

(ТАСС мухбири).

ГАНГСТЕРЛАРНИНГ... АДРЕС КИТОБИ

Америка матбуоти 1967 йил якунларини чиқариб, жиноятчилик тўлқини бутун мамлакатни қоплаётганлигини ёзади. АҚШ да ҳар 45 минутда навбатдаги қотиллик содир бўлади. Ўтган йилнинг январь ойидан июль ойигача аввалги йилнинг шу муддатига қараганда жиноятлар 18 процентга ошган. [1966 йилда ҳаммаси бўлиб 3 миллион жиноят қайд қилинган эди]. Бу рақамлар Американинг расмий ҳужжатларида эълон қилинди.

Ана шу ҳужжатлардан маълум бўлишича ҳозирда АҚШ да 426 минг хавфли жиноятчилар қамоқда сақланмоқда. Бу федерал разведка бюроси вакилларининг ибораси билан айтганда «майда жиноятчилар»дир. Йирик гангстерлар ҳақида гапирадиган бўлсак, уларнинг кўпчилиги эркинликда сайр қилиб юрибди, чунки полиция бу ишнинг уддасидан чиқолмаётир.

Полиция ва юстиция органларининг ноқобиллиги Чикаго гражданлари кенгашини мамлакат тарихида ҳали кўрилмаган йўлни тутишга мажбур қилди. Улар шаҳардаги 214 йирик гангстернинг рўйхати, уларнинг қароргоҳи бўлган 42 ресторан ва тунги барларнинг адресини эълон қилдилар. Китобда номлари келтирилган 13 гангстер «бошқарувчи кенгаш» деб номланган (худди оддий трестлардаги каби) раҳбарлик составини ташкил қилади. Унинг тепасида «Катта ачофат» лақабли Антони Аккардо номли бир кимса бўлиб, у АҚШ да энг хавфли ҳисобланган гангстер Аль-Капоненинг яқин дўстидир.

100 минг нусхада нашр қилинган бу адрес китоби уни тузган кишиларнинг фикрига кўра, аҳолини огоҳлантириши ва хавфли кишилардан эҳтиёт бўлишда ёрдам бериш керак.

«АҚШ да жиноятчилик, деб таъкидлайди «Тайм» журнали,— миллий шармандаликка айланиб кетди».

(АПН).

Румыния Социалистик Республикаси. Бирладск подшипник заводининг маҳсулотлари 30 дан ортиқ мамлакатларга экспорт қилинади.

СУРАТДА: подшипник деталларини саралаш пайти.

Аджерпресс-ТАСС фотоси.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

Ер шаридан

● ДЕПАРТАМЕНТ КЕНГАШЛАРИ ТУЗИЛМОҚДА

ЖАЗОИР. Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органларини қайта ташкил этиш планига мувофиқ, ҳозирги вақтда Жазоирнинг ҳамма қисмида муваққат маслаҳат органлари — департамент кенгашлари тузилмоқда.

Ўтган йил 5 февралда сайланган халқ коммунаси ассамблеяларининг ҳамма раислари, шунингдек Халқ-озодлик фронти партияси, Миллий халқ армияси ва Жазоир меҳнаткашларининг умумий союзидан биттадан вакил департамент кенгашлари составига киради.

● МОНГОЛИЯ ЭНЕРГЕТИКА САНОАТИНИНГ РИВОЖИ

УЛАН-БАТОР. Монголияда кейинги 10 йил ичида электр энергияси ишлаб чиқариш 3,5 баравар ортди.

Ўтган йили Дархан-Улан-Батор юқори вольтли электр линияси қуриб битказилиши билан мамлакатнинг марказий иқтисодий районида туташ энергетика системаси вужудга келтирилди. Халқ хўжалигининг энергетика базасини мустаҳкамлашда бу системанинг аҳамияти жуда катта.

● МУСТАҚИЛЛИК БАЙРАМИ

ФОРТ-ЛАМИ. Африкадаги ёш Чад Республикаси ўз мустақиллигининг саккизинчи йилига қадам қўйди. Мамлакатни тиклаш учун етти йил мобайнида оғир ва кескин кураш олиб борилди.

Ўтган йили мамлакатдаги асосий қишлоқ хўжалик экини бўлмиш пахтадан 123 минг тонна ҳосил олинди. Бу — рекорд ҳосилдир.

Чад Республикаси билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар муваффақиятли суратда ривожланиб бормоқда.

● КАСОТ МОЛЛАР— ИНДОНЕЗИЯГА

ЖАКАРТА. Индонезия импорт ва савдо бўлимининг директори Мотик «Сулу Мархаен» газетасида қуйидагиларни ёзади: Қарз берувчи мамлакатлар Индонезияга тазйиқ ўтказиш сиёсатини тутиб келмоқдалар. Улар ўз мамлакатларидаги бозорларда касот бўлган молларни Индонезияга келтирмоқдалар.

Бу молларнинг кўпчилиги одатда зеб-зийнат буюмларидан иборат.

● ВДР СУВ ТРАНСПОРТИ ХОДИМЛАРИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ХАНОЙ. Вьетнам Демократик Республикаси денгиз ва дарё транспорти ходимлари Америка авиациясининг Совет савдо кемаси «Переславль-Залесский»ни ваҳшиёна бомбардимон қилганлигидан дарғазаб бўлдилар. Вьетнам Демократик Республикаси Денгиз ва дарё транспорти ишчилари касаба союзининг Совет денгиз ва дарё транспорти ходимлари номига юборган мактубида ана шу гаплар ёзилган, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги.

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ИЧИМЛИКЛАРИ

«Ташкентвино» комбинатининг конвейеридан янги йил бошлангандан бери миллион шишадан зиёд вино тушди.

Бу корхона Ўзбекистонда ишланувчи барча ширин, ўткир ва нордон виноларнинг тўртдан бир қисмини тайёрлаб чиқармоқда. Бу йил комбинат 33 миллион шишадан ортиқ узум виноси тайёрлаб чиқаради. Бу эса беш йилликнинг охирига мўлжалланганидан 3,6 миллион шиша кўпдир.

Корхона тайёрлаган хушбўй ва тотли виноларнинг донги мамлакатимизга ва чет элларга ҳам кетган. Бу ерда ишланган энг яхши «Гулақандоз», «Ўзбекистон» ва «Ширин» винолари Монреалда бўлиб ўтган «Эскпо-67» жаҳон виставкасида намойиш қилинди.

Янги йилда Тошкент вино комбинати 100 ёшга тўлади.

(ЎзТАГ).

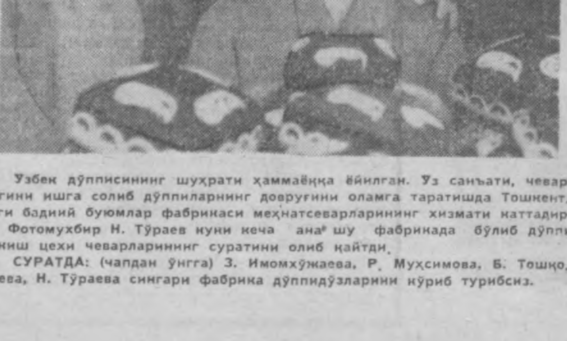

Ўзбек дўпписининг шуҳрати ҳаммаёққа ёйилган. Ўз санъати, чеварлигини ишга солиб дўппиларнинг довруғини оламга таратишда Тошкентдаги бадиий буюмлар фабрикаси меҳнатсеварларининг хизмати каттадир.

Фотомухбир Н. Тўраев куни кеча ана шу фабрикада бўлиб дўппи тикиш цехи чеварларининг суратини олиб қайтди.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) З. Имомхўжаева, Р. Муҳсимова, Б. Тошқориева, Н. Тўраева сингари фабрика дўппидўзларини кўриб турибсиз.

Муҳаммад Ҳасан МУТРИБ

ШОИР, ЖУРНАЛИСТ, САНЪАТКОР

МУҲАММАД ҲАСАН МУТРИБ XIX асрда Хоразмда машҳур бўлган Ҳожи табибнинг ўғлидир. Ҳожи табиб замонасига нисбатан ўқимишли, илм-маърифатнинг қадрига етувчи, маданиятли ва тараққийпарвар одам эди.

Муҳаммад Ҳасан жуда ёш вақтиданоқ адабиёт ва музика санъатига алоҳида ҳавас билан қаради- музикани қунт билан ўрганди. Адабий ижодда даврининг тараққийпарвар шоирларига эргашди. Тез орада замонасининг етук шоир ва музикачиси сифатида танилди. Лирик ва ҳажвий шеърлари билан халқ орасида машҳур бўлди- Яратган куйлари ва ажойиб мусиқий сози билан халққа хизмат қилди. Замона «улуғ»ларига бўй эгмади ва улардан илтифот кутмади. Шунинг учун ҳам шоирнинг умри таъқиб ва қашшоқликда ўтди. У ўз тахаллусини ҳам талантининг майли ва ижтимоий аҳволига нисбат бериб «Мутриби хонохароби» (уйи вайрона музикачи, созчи) деб юритди-

Мутриб революциягача ёзган кўпчилик шеърларида эзилган омманинг норозилик кайфиятларини, зулм ва золимларга нисбатан ғазаб ва нафратларини, фикр ва андишаларини баён қилди. Шоирни ўз маддоҳига айлантиришга интилган Муҳаммад Раҳимхон II (Фируз) мақсади рўёбга чиқмагач, Мутрибни қаттиқ таъқиб остига олди. «Девон» туздириш баҳонаси билан кўпгина шеърларини олиб, куйдириб ташлади. Ўзини бир неча бор жазога тортди. Мутриб Фирузнинг ўғли Исфандиёрхон ва ундан сўнг инглиз жосуси Жунайдхон даврида ҳам кўп жафо чекди.

Мутриб 1920 йил Хоразм революциясини зўр қувонч ва порлоқ умидлар билан қаршилади- Қўлига қурол олиб, Жунайд галаларига қарши жанг қилди. Бутун ижодий фаолиятини меҳнаткаш халқ манфаатларига, янги тузум манфаатларига хизмат қилдиришга интилди. У янги ташкил қилинган «Инқлоб қуёши» газетасида адабий ходим бўлиб ишлай бошлади. Ўзининг революцион руҳда ёзилган шеърлари билан вақтли матбуотда мунтазам қатнашиб турди. У 1923 йилнинг ўрталарида, тахминан 70 ёшларида Хивада вафот этди.[1]

1) Мутрибнинг революциядан илгариги сатирик асарлари деярли сақланмаган. Унинг дўсти Ҳасан Лаппос шоирни анчагина ҳажвиёт ёзгани ва шу боисдан қайта-қайта жазога тортилганини ўз хотиротида қайд қилиб ўтади.

Мутрибнинг революциядан сўнг яратган шеърларини кўздан кечирар эканмиз, деярли, уларнинг барчаси чуқур социал мазмун ва мундарижага эга эканлигини, тематик жиҳатдан кураш, зафарлар ва улуғвор тарихий воқеаларга бой бўлган замонанинг зарурий муаммоларига бағишланганлигини кўриш мумкин. Мутриб ўзининг, деярли, ҳамма шеърларида даврнинг ҳар бир талабига, тарихий зарурият заминида илгари сурилган ҳар қандай масалага ҳозиржавоблик билан «лаббай» деб майдонга чиқишга интилган шоирдир. Унинг 1920-1923 йиллар давомида ёзилган «Севининг», «Адолат ошкор ўлди», «Бир яхши даврондур». «Деҳқонлар мадҳи», «Илм ўрганинг», «Ҳуррият этиб», «Шод ўлинглар», «Кўринг эмди», «Сув тошқини» каби қатор шеърларида замона кун тартибида турган реал масалалар, меҳнаткаш омманинг жанговар курашчанлик руҳи ва кайфиятлари, фикр ва андишалари ажойиб сиёсий ўткирлик ва зўр самимият билан акс эттирилди. Мутриб ўз шеърларида ўзбек меҳнаткашларини феодал истибдод тузумини улоқтириб ташлаб, озод ва бахтиёр ҳаётга муяссар бўлишларида улуғ рус халқи, айниқса, рус пролетариатининг биродарларча мадади ва етакчилиги ҳал қилувчи тарихий омил бўлганлигини чуқур мамнуният ва қувонч билан ифодалайди Хоразмдек қолоқ бир ўлкани «Русия хосиятидан» феодал—патриархал бўйинтуруқни парчалаб, озодлик қозонишга муваффақ бўлганлигини сўзлайди:

Ҳуррамлиғ этиб чархфалак
кайфиятиндан,
Осор маломат чиқиб эл
табъиятиндан,
Зийнат топиб олам Русиё
ҳосиятиндан,
Жонларга ҳаловат билиниб
тарбиятиндан,
Ғам кетди биродарларни берган
мадатиндан,
Хоразм эли осуда бўлиб нахсиятин-
дан.

Шоир, янги ижтимоий тузумнинг ажойиб хислат ва фазилатларини, меҳнаткаш халқ ўз тақдирини ўзи ҳал қила олиш ҳуқуқига эга бўлганлиги ва бу улуғвор тарихий ҳақиқатларнинг барчаси Коммунистик партия, биродарлар — Совет Қизил аскарлари либосидаги рус халқи фарзандларининг оғаларча беғараз ёрдами, қўллаб-қувватлаши соясида рўёбга чиққанлигини қатор шеърларида самимий завқ ва чуқур ички қониқиш билан куйлар экан, бу ҳаётий бахтнинг барқарорлиги, гуллаб-яшнашида ҳам шу биродарлар ишончли посбон бўлишларини қайта-қайта уқтиради:

Биродарлар ўзин ҳар кеча бизга
посбон айлаб,
Баҳамдуллоҳ, аларнинг мақдами
осойиши жондур,
Мудом эй соддадиллар. Мутрибосо
шод ўлингларким,
Бори душманлар аҳволини кўрким,
хонавайрондур.

Шоир Мутриб янги ҳаётнинг улуғворлиги, буюк ҳаётбахш қудрати ва мислсиз аҳамиятининг реал манзарасини чизишга интилар экан, уни қоронғу ва даҳшатли ўтмиш замон билан таққослайди. Кечмиш истибдод тузуми — хонлик салтанатининг разолатлари, ярамас ва чиркин томонларини, шафқатсиз эксплуатация зулмининг даҳшатли картиналарини яққол тасвирлаш орқали янги Совет тузумининг афзалликларини кўрсатади, бу саодатли турмушга нисбатан кенг меҳнаткаш омманинг самимий муҳаббат ва мамнуният туйғуларини ифодалайди.

Мутрибнинг бир қанча шеърларида революцион курашнинг фидокор жангчилари — совет қизил аскарларининг образини реал тасвирини чизишга интилиш очиқ кўзга ташланади. Шоир озодлик ва халқ бахтининг посбони бўлган қизил аскарларни, ўтмиш адабиётда традиция шаклига кирган афсонавий ва романтик муболағалар билан чулғамайди, уни ғайри инсоний қудрат соҳиби сифатида тасвирламайди. Шоир, қизил аскарларини—меҳнаткаш халқнинг садоқатли фарзанди, адолат ва халқ бахтининг мард жангчиси, қудратли халқнинг баҳодир фарзанди сифатида чизади, уларга нисбатан илиқ меҳр ва самимий ҳурмат изҳор қилади.

Утмишда она юрти ва элнинг беҳад азоб-укубатларга, кулфат ва ҳақоратларга дучор қилинганлигининг тирик гувоҳи бўлган, таҳқир ва фалокатларни шахсан ўз бошидан кечирган шоир янги ижтимоий тузумнинг моҳиятини ҳар томонлама чуқур ҳис қилади, унинг бебаҳо аҳамиятини яхши англайди. Шунинг учун ҳам шоир ўз халқининг содиқ ва жонкуяр фарзанди сифатида музаффар элнинг ютуқларидан табиий равишда ғурурланади, уни чин қалбдан олқишлайди, лекин олқиш ва мағрурланиш билан чекланиб қолмайди, балки оташин ватанпарвар сифатида революция ғалабалари ва совет тузумини мустаҳкамлаш йўлида тинмай кураш олиб боришга, давр талабларига ҳушёр ва ҳозиржавоблик билан «лаббай!» дейишга, ишчан бўлишга чақиради.

Мутриб шеърларида маданият ва маърифатпарварлик ғояларини ташвиқ қилиш, ёшларга билим ва ҳунар ўргатиш масаласи ҳам катта ўрин тутди. Шоир бу темада ёзган қатор шеърларида ёшларга билим асосларини, турли ҳунарларни ўргатмасдан туриб, янги ҳаётни барпо қилиш, тараққиётга эришиш ва олдинга силжиш мушкул эканлигини изчиллик билан қайта-қайта таъкидлайди.

Демак, Мутриб ҳам шоир Фақирий каби Хоразм революциясидан кейин ўзининг қисқа, лекин сермаҳсул ва сермазмун ижодий фаолиятида ёш ўзбек совет адабиётининг актив ва илғор арбоби сифатида майдонга чиқди.

Ҳуррият

Бу ҳурриятда олам бўлди обод,
Қувониб, эй ҳалойиқлар бўлунг шод,
Ҳамалар бир-бирига меҳрибондур,
Бу эмди катта давлатдин нишондур.
Тамоми эл бўлуб осуда, ҳурсанд,
Бари ёшлар бўлуб турлук ҳунарманд.
Очиб мактаб муаллимлари чандон,
Бериб ёшларға таълими фароғон.
Кўрунг золимлар этти юртни ғорат,
Олиб юртдин хирож, этди иморат,
Дамо-дам ўртатиб бечораларни,
Солиб меҳнатга бағри пораларни.
Бу ҳафлат бирла бермай юртга зийнат,
Анинг учун тутошуб ранжу меҳнат.
Ки «Эрк! Эрк! Эрк!»—деган тиллар кесилди,
Курашга ундаган бошлар кесилди.

Ғазабдан чақнаган кўзлар ўйилди,
Курашга раҳнамо эрлар сўйилди.
Коммунист фирқаси бўлди мададкор,
Курашга қўзғолуб эллар баякбор.
Тамоми тожу тахтин елға берди,
Ҳуқуқу, бахт, саодат бизга берди.
Кўрунг аскарни янги тарбиятда
Анинг учун бари хўб ҳосиятда.
Бу йўлда жон бериб, жон олди аскар,
Бу йўлда қон тўкуб харб этди аскар.
Қилур ақлингни лол этган низоми,
Доғи соҳибқирондурлар тамоми.
Кўрунг ёшларни, эмди эй ҳалойиқ,
Бўлурлар ҳар бири ҳар ишга лойиқ.
Муборак бўлсун эмди ушбу даврон,
Дуойи ҳайр эт, эй Мутриб, сан алъон!

Сув тошқини

Тошиб дарёи Аму ҳар тараф
сувлар равон ўлди,
Унинг ҳавфи била Хоразм
элининг бағри қон ўлди.
Не меҳнатлар била солғон
иморатларни вайронлаб.
Кеча-кундуз ҳалойиқ иши
фарёду фиғон ўлди.
Дамодам мавж уриб ҳар бир
тарафга сув бўлуб жорий,
Зироатлар бари сув остида
балки ниҳон ўлди.
Бу офат дафъи — чун бизга
биродарлар мадад айлаб,
Кеча-кундуз тиним билмай,
алар бир жсну тан ўлди.
Биродарлар, имдоду
фароғатлиғ топиб сиздан,
Қувониб кеча кундузлар
халойиқ шодмон ўлди.
Қочар эрди ёмонлар бир нафас
деҳқонни эсланмай,
Муҳаббат бирла аскар
бошимизға соябон ўлди.
Тузуб эл иттифоқи бирла
ҳар ишда биродарлар,
Алар тартиби бизга вақти
хушлиғдин нишон ўлди.
Биродарлар ҳамиша яшасун
чекмай дами меҳнат,
Алар бахти буюклик ичра
Мутрибға аён ўлди.

ХУШСУҲБАТ, ҲОЗИРЖАВОБ ОДАМ

Мутриби Хонаҳароби тахаллуси билан Хоразм эли орасида машҳур бўлган Муҳаммад Ҳасан замонасининг етук маданиятли шоири, бастакор ва машшоғи, аскиябоз ва хонандаси эди.

Мен шоир ва машшоқ Мутриб ҳақида болалигимда падаримиздан кўп мақтовли гаплар эшитганман. Аммо у ҳурматли зотни, агар хотирамдан кўтарилган бўлмаса, 1917 йиллардан бошлаб яқиндан танидим ва суҳбатларини эшитишга муяссар бўлдим. Бу танишувнинг тарихи шундай. Мен устозим шоир Баёний қўл остларида таълим олишга киришган вақтларим. Бир кун устоз машғулотдан кейин: «Ўғлим, у ёқ-бу ёқларни йиғиштириб, хонани саришта қил. бозорга бориб, меҳмондорчилик анжомини саришта қилиб кел, бугун кулбамизга замоннинг чин мутриби ташриф буюргуси. Ҳа, ҳали ўзинг ҳам кўриб, қойил бўларсан», — дедилар.

Мен устознинг амрини ўрнига етказдим. Шом пайти ўрта бўйли, чувак юзли, пешонаси кенг, кўзлари чақнаб турган, 50 ёшлар чамасидаги бир киши қўлида дутори билан кириб келди. Салом-алик, ҳол-аҳвол сўрашгандан сўнг, самимий ва қизғин суҳбат бошланиб кетди. Устоз Баёний: «Қани, яшулли, тоза дурдоналарингиздан бизни баҳраманд қилинг, анчадан бери фикр жавоҳирингиздан бебаҳра қолдиқ», — дея илтимос қилдилар. Табассум билан боққан Мутриб: «Арзирлик бирон нарса ҳам йўқ чоғи». — деди-ю, қўйнидан қалин муқовали бир дафтарча олиб, бироз варақлаб тургач, ўқий бошлади. Ўқилаётган шеърнинг, аввалига, маъносига етолмай ўтирдим. Диққат билан берилиб тинглай бошлагач, уни Асфандиёрхоннинг зулми ва беъманигарчиликлари ҳақида ёзилган ўткир ҳажв эканлигини англадим. Шу оқшом бундай ҳажвлардан анчагина ўқилди. Хон ва сарой аъёнлари роса қамчиланган эди. Устоз Баёний гоҳ кулиб, гоҳ қаттиқ изтиробда тинглар, меҳмоннинг истеъдоди ва жасоратига қайта-қайта тахсин ўқирдилар.

Кейин хонандалик ва мусиқа бошланди, суҳбат ярим тунга қадар давом этди. Меҳмонни эҳтиром билан узатдик. Ана шундан сўнг мен Мутриб билан тез-тез кўришиб, суҳбатида бўлиб турдим.

1918 йилда мудҳиш ҳодиса юз берди. Бир куни эрталаб устознинг яқин ошноларидан бири ҳовлиқиб келиб қолди. У жуда ҳаяжонланган. Устозга юзланиб: «Э воҳ, на тил билан сўзлай, Мутрибни чавоқлаб кетибдилар», — дея ҳўнг-ҳўнг йиғлади. Кейин билсак, воқеа бундай бўлган экан: ўзи ва аъёнлари ҳақида Мутриб ёзган аччиқ ҳажвлардан айғоқчилари орқали хабар топган хон бир тунда ўз яширин каллакесарларини Мутрибнинг уйига юбориб: «Уйини таланг, ўзини хазон қилиб, ёзмишларини мунда келтиринг», — деб фармон қилибди. Натижада, у каллакесарлар шоирни чавоқлаб, молдунёсини талаб, китоб ва дафтарларини хонга олиб борганлар. Хон уларни куйдириб ташлашга буюрган.

Ҳайриятки, шоирнинг ўзи ўлмаган экан. Ёр-дўстлари уни олиб кетиб, анча вақт муолижа қилдилар. Шоир соғайгач, бир неча вақт яшириниб юришга мажбур бўлди.

Ниҳоят, 1920 йил ҳам етиб келди. Хоразмда ҳам инқилоб бўлди. Мутриб инқилоб кунлари устоз Баёний ҳузурларига тез-тез келиб турар, ўзининг янги ташкил қилинган «Инқилоб қуёши» газетасидаги ишлари, моариф ва маданият нозиротида кўрилаётган чора ва тадбирлар ҳақида хабардор қилиб турар, баъзи ишларда маслаҳатлар сўрарди.

Шу тариқа Мутриб фаол журналист сифатида жуда қизғин ишга берилиб кетди. Ўша замон ҳаётининг барча муҳим масалалари ҳақида «лаббай» дея ўз қалами билан майдонга чиқди. Кўплаб шеър, мақола ҳамда боёнлар, босмачиларнинг вахшийликларини шафқатсиз фош қилувчи ҳажвиялар ёзди. Афсуски, у янги замонда кўп яшай олмади. Ўн саккизинчи йилда олган ўпка жароҳати охири уни олиб кетди.

Раҳматлик, кўп хуш суҳбат, аскиябоз, аскияда ҳозиржавоб, лекинига, жуда камтар ва камсуҳун одам эди.

(Марҳум Ота Маҳзум Муҳаммад Латиф ўғли Партавдан 1953 йилда ёзиб олинган.)

Ғазаллар

Солмай қулоқ афғонима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо,
Новак урарсан жонима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо.
Васлинг ғамидин йиғларам, ҳар лаҳза фарёд айлабон,
Раҳм эт кўзимда қонима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо.
Шамшири ҳижронинг била ҳаргиз туганмас раҳналар,
Солдинг дили вайронима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо.
Жон лабға етди фурқатинг ичра, тараҳҳум айлагил,
Боқиб дили сўзонима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо.
Ўлтургали ғам лашкари бахтимга айлабдур ҳужум,
Ташлаб қўлим домонима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо.
Андин батар жоду кўзинг, ҳар ғамзада юз тиғлар,
Солмиш тани ураёнима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо-
Мутрибни ҳажр андуҳидин ўлтургали ким, найлайин,
Келмай узоқдин ёнима, эй маҳлиқо, эй маҳлиқо[1]

* * *

Қолдим юзин кўрган чоғи мен зор ҳайрон термулиб,
Майгун лабингда ҳолингга ҳар лаҳза пинҳон термулиб-
Эмди кўзим ашкини кўр, тинмай оқар фурқат чоғи,
Тортарман ўз ҳолим била андуҳи ҳижрон термулиб,
Шавқинг олиб оромими, кетти алимдин ихтиёр.
Чашмимга зебо суратинг бўлғоч намоён, термулиб,
Наззораи ҳуснинг учун мажнуни беморингни кўр.
Хажр ичра ўртанмак била бағри тўла қон, термулиб.
Ширин каломинг шаҳдидин топмоққа жон осойиши,
Йиғлаб қилурман жистижў ҳар лаҳза, ҳар ён термулиб,
Улган танимга бодаи васлингдин истаб тоза жон,
Лек орзу бирла кўзим йўлингда гирён термулиб,
Боғ ичра киргач айласанг сарви қадингни жилвагар,
Мутриб кўруб қаддинг қилур қумридек афғон термулиб,

* * *

Дедим: мени қутқор ғами ишқ ичра қўйма йиғлатиб,
Деди: ғами ишқим аро ўзни нетарсан ўртатиб!!
Дедим: қуёшосо юзинг ҳам дам томошо айлайин-
Деди: на лозимдир сенга кўргач хиради тарқатиб.
Дедим: висол ичра лабинг сўрмоқ менга матлуб турур!
Деди: «Муяссардур сенга!!» — оҳиста бошин ирғатиб,
Дедим: зилоли лабларинг шарбатму ё ҳайвон суйи!
Деди: сўруб нетгунг ани, ишқинг ўтини қўзғатиб.
Дедим: муаттардур жаҳон, боис на эркондур анга!
Деди: очиб эрдим сочим торини ҳар ён бутратиб-
Дедим: надин бир ғамзада новок урарсан жонима!
Деди: сени маҳв айлагум зуннори ишқим боғлатиб.
Дедим: лабинг саҳбосидин Мутрибни маст эт, эй пари.
Деди: на лозимдур сени ширин лабимга ўргатиб,

* * *

Ваҳки, лутф этмай мени ҳажр ичра дилдор ўлтурур,
Ғамза тиғидин бериб жонимға озор ўлтурур,
Лаълидин қилсам таманно гар ҳаёти тозалиғ,
Лаҳза-лаҳза ноз ила ҳар дамда юз бор ўлтурур.
Шамъи васлиға ўзумни истарам парвоналиғ,
Ҳажр аро айлаб мени муштоқи дийдор ўлтурур-
Лутф этиб ағёрга тун-кун, менга қилғач итоб,
Муддаийлар таънидин номус ила ор ўлтурур.
Тиғи фирқатдин танимни айлабон гулгуналар,
Дарди ҳижронға мени айлаб гирифтор ўлтурур.
Ваҳки бўлдум нолишимдан халқаро беэътибор,
Захр ҳижрон бирла доим таън ағёр ўлтурур,
Қаддиға жилва бериб, базм ичра рухсорин очиб,
Шавқ ўтиға ўртабон ул шўхи маккор ўлтурур,
Интизор ўлсам хиром этгач аёғин ўпгали,
Ҳажр домиға мени айлаб сазовор ўлтурур-
Эй кўнгил, воқиф бўл эмди бу кеча бедор ўлуб,
Тонгғача Мутрибни юз минг ноз ила ёр ўлтурур-

1) Мутрибнинг классик даврга оид шеърлари унинг «Девони Мутриби хонахароб» қаламий китобидан олинди. Котиби: мулла Каримдевон ибн Раҳимберган. 1325 ҳижрий, Хива.

КЕЛДИ РАВОН

Кўнглума бир турфа сўз келди равон,
Тинглангиз сизлар, ки мен айлай баён.
Беҳунар, беилм одамдин на суд,
Билмас ул одобу икрому суруд.
Даҳраро бўлғуси доим хор-зор,
Бўлмағай халқ ичра анда эътибор.
Жистижў қилмоқ керак субҳу масо,
Бўлғоли ҳар бир ишида порсо.
Эй ҳалойиқ, сол қулоқ оқил бўлуб,
Қолмангиз бебаҳра чун ғофил бўлуб.
Берса мактабга кишилар ёшларин,
Кўргай ул соғу сарофроз ёшларин.
Илм аро якто муаллимлар келиб,
Жаннатосо неча мактаблар очиб.
Ёшларни тарбия бирла мудом.
Айлади ҳар бирисин олий мақом.
Бўлса ҳар кимса муаллим бу сабаб,
Топғай икки олам ичра манфаат.
Эй ҳалойиқ, бўлса фарзандинг агар,
Бер муаллимға ани, қилмай хазар.
Чунки ул умрингча хандон ўлғуси,
Иззату ҳурмат фаровон ўлғуси.
Ким ани илму ҳунар хор этмағай,
Ҳеч бировга дунёда зор этмағай.
Мутрибо, бўлсанг сухандин ложарам,
Ўқумоқни одат эткил дам-бадам.

МУХАММАС

Ишқингда битди токат, ороми жон нигорим,
Олам менга қиёмат, сарви равон нигорим,
Ҳар кунда юз минг офат, ороми жон нигорим,
Бошимга солма кулфат, сарви равон нигорим,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим,
Шавқ ўти жонга етгач, беихтиёр ўлубман,
Гул орозингни бир дам кўрманкка зор ўлубман,
Лаълинг майина, жонон, беҳад хумор ўлубман,
Ширин каломинг истаб, кўб интизор ўлубман,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.
Сансиз менга тириклик даҳр ичра бир жафодур,
Зебо қадинг ҳаёли кўнглумга муттакодур,
Бахтим камолиға ҳам лаъли лабинг даводур,
Ҳар ғамзангга, нигоро, жону жаҳон фидодур,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.
Чекмак ишим фиғондур лаъли зилолинг истаб,
Ҳар лаҳза интизорам, икки ҳилолинг истаб,
Сарғарди оразим, чун нозик чиҳолинг истаб,
Нозу кўзинг тагида бир дона холинг истаб,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.
Уртар ҳаёли ҳажринг, эй подшоҳи хўбон,
Кўксим сари қадам қўй, чекдурма оҳ афғон,
Вомиқ ғамида қолдим, эй кокили паришон,
Мунча жафо қилурсан, на муддао, сенга жон,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.
Кўрма раво жафони, бошингдин айланай мен,
Туз аҳдингга вафони, қошингдин айланай мен,
Етганда ўн саккизга, ёшингдин айланай мен,
Юз жилва бирла отган, тошингдин айланай мен,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.
Бемори ҳажринг ўлдум, эй хўби лаъли хандон,
Бу кенг жаҳон бошимга гўёки бўлди зиндон,
Фурқат яроси ичра бу Мутриби хушилхон,
Бу дам келиб, нигоро, дардимга айла дармон,
Ороми жон нигорим, сарви равон нигорим.

(Бу мухаммас қаламий «Баёз»дан. 1323 ҳижрий. Хива. Котиби: Болтаниёз ибн Қобилниёз, бет_203.)

ЯХШИ ДАВРОН

Билинглар, эй ҳалойиқ, сизга бу бир яхши даврондур.
Тамоми юртимизда нозу неъматлар фаровондур.
Топиб оройишин пиру жувон озурда дил бўлмай,
Бари маҳзун ўлан эллар дамодам шоду хандондур.
Бу фиркам раҳм этиб бизга, биродарлар бўлуб евар,
Кўрунг эмди ситамгарларни саргардону ҳайрондур.
Бўлуб қурултойи, ижрс Кўмита шаҳраро барпо,
Бу давлат файзидин бизларга ҳар мушкуллар осондур.
Биродарлар, ўзин ҳар кеча бизга посбон айлаб,
Баҳмадуллоҳ, аларни мақдами осойиши жондур.
Алардин баҳра олмоққа тараддуд айламак лозим,
Буларни эътиқоди мунча бизларга на армондур.
Мудом, эй содадиллар, Мутрибосо шод ўлунгларким,
Бари душманлар аҳволини кўрким, хонавайрондур.

ОШКОР ЎЛДИ

Кўринг эмди халойиққа адолат ошкор ўлди,
Тузилгач ҳуррият, қонуни, олам лолазор ўлди,
Бу ишларга чунон ихлоси йўқ бир неча нодонлар,
Етиб ғафлатда субҳу шом, ахири хору зор ўлди,
Муаллимлар очиб мактаб, бериб ёшларга огоҳлиғ,
Аларға билдирур илмини, жонлар ким нисор ўлди.
Қилиб кўб жистижў осойиши оламға нозирлар,
Бари олам ичида шодлиғлар бешумор ўлди.
Нечук бўлғай, дер эрдук, эмди биз бечоралар ҳоли,
Биза қурултою сабраниё бир яхши кор ўлди.
Мудоми тинмайин ваъз айтиб эл хайрига воизлар,
Фароғатлиғ топиб халқ ичра ишрат барқарор ўлди.
Яшасун ҳурриятнинг ёшлари ҳар кун топиб зийнат,
Алар иқболи ишлаб барча душман тору мор ўлди.
Ушул ёшларға қилса қаршилиғ ҳар кимсалар, билким,
Аларни кўзлариға ёғду олам тангу тор ўлди,
Сен, эй бечора Мутриб, дам_бадам шукроналар қилғил,
Бўлуб осуда душмандин ҳама бизларға ёр ўлди.

ОЗОДЛИК МАДҲИЯСИ

Шод ўлинглар, эй халойиқ, шодлиғ айёмидур,
Қайғу ғамдин барчанинг озодлиғ айёмидур,
Неча бир вайроналар ободлиғ айёмидур.
Хўб муаллимлар биза устодлиғ айёмидур,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмни ободлиғ айёмидур.

Ким алар имдодиға жонлар нисор этмоқ керак,
Неча турлук яхшиликлар ошкор этмоқ керак,
Эътиқоди сидқидилдин бешумор этмоқ керак,
Сахт диллар жабридин номусу ор этмоқ керак,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмнинг ободлиғ айёмидур.

Жабру ғамдан қутулуб шоду-хандон ўлдингиз,
Хор бўлмай нозу неъматдан фаровон ўлдингиз,
Ҳам биродарларға умрича кадрдон ўлдингиз,
То ҳаётнинг борича ғайратли инсон ўлдингиз,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмни ободлиғ айёмидур.

Кимки саркашлиғда юрса кўрки, саргардон эрур,
Кеча-кундуз ваҳми исён бирла бағри қон эрур,
Топмайин роҳат сурури дам-бадам ҳайрон эрур,
Кечалар тобе бўлиб, кўргилки беармон эрур,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмни ободлиғ айёмидур.

Хоби ғафлатин қўюб, бедорлиғни пеша эт,
Жистижў айлаб яна хушёрлиғни пеша эт,
Ўзни токи барчаға даркорлиғни пеша эт,
Бўлса хизмат жон била тайёрлиғни пеша эт,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмни ободлиғ айёмидур.

Рўзу шаб авқот этинг ким яхши одатлиқ била,
Чун бўлурсиз барча ишларда саломатлик била,
Юрғунг Мутриб каби даҳр ичра роҳатлик била,
Бўлса ҳар ким шоду ҳуррамдур саодатлик била,
Юртимизға яхшилик бунёдлиғ айёмидур,
Кишвари Хоразмнинг ободлиғ айёмидур.

САҲИФАНИ ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ КАНДИДАТИ МУҲСИН ЗОКИРОВ УЮШТИРГАН.

ШОИР ҚАЛБЛИ РАССОМ

● Маданият арбобларимиз

СУРАТДА: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ю И. Елизарев чизган Ўрол Тансиқбоев портрети.

Донолардан сўрабдилар:

— Қаер ва нима гўзалдир, дунёда!

— Ким қаерда туғилиб ўсса, ҳам вояга етса, шу ер, ўша ўлка ҳамма нарсадан гўзалдир инсонга,— жавоб берибди улар.

Тўғри, ҳар кимга ҳам ўзининг эли ҳамма жойдан ҳам гўзал ва қимматли туюлади. Лекин, ўзи туғилиб ўсган маконидан бошқа ҳеч қаерга чиқмасдан, атрофини ўраб турган табиат қучоғида қандай жойлар, қандай ўлкалар, шаҳарлар борлигидан бехабар юрмайди. Инсон боласи, атрофини қуршаб турган ажойиботлар билан фахрланибгина қолмасдан, улардан завқланиб туравермасдан, балки бу гўзаллик нашъасини ҳамма билан баҳам кўришга, уларни барча билан томоша қилишга, хуллас, ўз қалбида уйғонган қандайдир бир ҳис-ҳаяжон ва тўлқинланишни ўзи каби, бошқалар қалбига ҳам етказиб бериш учун қўлидан келган санъатини ишга солади.

Биз қуйида ажойиб истеъдод эгаси, серқуёш республикамиз табиатининг бекиёс гўзаллигини тинмасдан тараннум қилиб келаётган машҳур манзарачи рассом Ўрол Тансиқбоев ҳақида сўз юритмоқчимиз. СССР халқ рассоми, СССР Бадиий Академиясининг ҳақиқий аъзоси Ўрол Тансиқбоев Ўзбекистон тасвирий санъатининг гуллаб-яшнашига улкан ҳисса қўшди. У ўзининг ярим асрлик ижодий фаолиятини, билим ва қобилиятини халқимиз қалбига яқин асарлар яратишга сарф қилди. Ватанимиздагина эмас, балки хорижий юртларда ҳам ўз ўлкасининг гўзаллигини мадҳ қилувчи санъаткор сифатида танилди...

Улкан рассомнинг мўйқаламига мансуб бўлган асарларга боқар экансиз, республикамизнинг кенг пахтазор далалари, гуллаб-яшнаётган боғу-бўстонлари, ой нурида кумушдек товланиб турган дарёдаги тўлқинлар жилваси, Қирғизистоннинг осмонўпар чўққили тоғлари, хуллас, табиат ўзида мужассамлаштирган қайсики ажойибот бўлса, ҳаммаси худди ипга тизилган маржон сингари кўз олдингизда намоён бўлади. Сиз, санъаткорона талқин қилинган бу асарларни томоша қилар экансиз, ўзингизнинг кўргазма залида турганлигингизни унутиб, гўзаллиги бекиёс бўлган шу табиат, ўша ажойиботлар қучоғида юргандек ҳис қиласиз, албатта.

Ўспиринликданоқ рассомликка бўлган кучли ихлос ёш Ўрол Тансиқбоевни Тошкент шаҳридаги Санъат музейи қошидаги бадиий студияга бошлаб келади. Бу студияга XIX аср охирлари ва XX аср бошларида ижод қилиб ўтган машҳур рус реалист рассом Илья Ефимович Репиннинг шогирди рассом Н. В. Розанов раҳбарлик қилар эди.

Ўрол Тансиқбоев бу студияда икки йил таълим олди ва ўзининг яқин дўстларидан бирининг портретини ҳам мана шу ерда ишлади ва уни «Ўзбек портрети» деб атади.

Ўрол Тансиқбоев мазкур студияни тугатгач, Пенза шаҳридаги бадиий техникумнинг тўртинчи курсига қабул қилинади.

1929 йилда Пенза бадиий билим юртини муваффақиятли тугатган Ўрол Тансиқбоев Тошкентга қайтади ва тасвирий санъатга дадиллик билан кириб келади. Ўзида табиат манзараларини акс эттиришга мойиллик зўрлигини сезиб, серқуёш ўлкамиз бўйлаб саёҳатга чиқади.

Ўрол Тансиқбоев бу сафардан жуда катта ижодий материал ҳамда зўр илҳом билан қайтади. Орадан кўп ўтмай гўзалликни куйловчи манзарачи рассом сифатида тасвирий санъат майдонида намоён бўлади.

Эндиликда Ўзбекистон тасвирий санъати, хусусан, манзара соҳаси, Ўрол Тансиқбоев номи билан чамбарчас боғлиқ бўлиб қолди. Унинг «Сирдарё», «Иссиққўлда кеч», «Тоғда оқшом», «Хўжакент ёнидаги Чирчиқ», «Ўзбекистонда март», «Жонажон ўлка», «Оҳонгарон тоғ йўли» каби талай асарлари санъатсевар халқимиз қалбидан муносиб ўрин олган.

Рассомнинг бундай асарларини томоша қилган ҳар бир санъат мухлиси, Қирғизистоннинг ажойиб кечки манзараларининг сирли кўринишлари, Ўзбекистоннинг чексиз уфқларга туташиб кетган бепоён далаларининг мафтуни бўлиб қолади.

Кун бўйи ўзининг заррин нурлари билан бутун борлиқни қиздириб турган қуёш эндигина ботаётганда, уни сал қўнғирроқ тусга кирган булутлар тўсиб, атрофни қандайдир ўзига хос майинлик ва сокинлик эгаллайди. Шу лаҳзада табиат нақадар гўзаллик кашф этади: кун ботаётган тамонга боқсангиз, уфқдан киши руҳига ором берадиган, томоша қилиб тўймайдиган манзара турли хил рангларда жилва қилиб туради. Ўрол Тансиқбоев «Каттақўрғон сув омборида» номли асарида табиатнинг мана шу мўъжизавий кўринишларини санъаткорона тасвирлашга интилган. Натижада, бу манзарани лиро-эпик тарзда талқин қилиб, томошабинлар қалбида олам-олам қувонч туғдиришга эришган...

Тасвирий санъатининг ўсиб боришини гуллаётган боғу-бўстонга қиёс қилсак, Ўрол Тансиқбоевнинг ижоди ўша боғдаги алоҳида кўзга ташланиб турувчи сермева улкан дарахтни эслатади.

Ж. САБУРОВ.

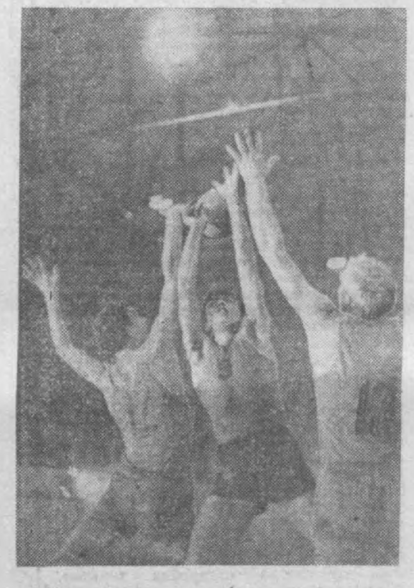

Ким ғолиб чиқаркин!
Н. Надеждин фотоэтюди.

● ҚИЛИЧБОЗЛИК

РЕСПУБЛИКА БИРИНЧИЛИГИ

Марказий «Пахтакор» стадионининг спорт залида қиличбозлик бўйича ёшлар ўртасида шахсий-команда биринчилиги тугади.

Биринчи ўринни «Буревестник» кўнгилли спорт жамиятининг вакиллари эгаллади. Умумкоманда ҳисобида иккинчи ўринни «Динамо» спортчилари, учинчи ўринни эса «Меҳнат» қиличбозлари қўлга киритди.

Шахсий биринчиликда «Динамо» кўнгилли спорт жамиятининг спортчиси Лариса Яценко Ўзбекистон чемпиони унвонига сазовор бўлди.

Ёшлар ўртасидаги шахсий биринчиликда эса спартакчи У. Ҳикматиллаева, динамочи Е. Пикман ва «Буревестник» вакили В. Кучерлар республика чемпиони унвонини қўлга киритдилар.

● БАСКЕТБОЛ

ЁШЛАРИМИЗ ФИНАЛДА

Олмаота шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ зонал мусобақалар тамом бўлди. Бунда ўсмирлар ва қизлар терма командалари финал ўйинларига йўлланма олиш учун курашди.

Тошкентлик баскетболчи қизлар финалга чиқолмадилар. Москва ва Қирғизистон баскетболчилари финал ўйинларга йўлланма олдилар.

Ўсмирлар ўртасидаги биринчиликда биринчи ўринни пойтахтимиз вакиллари эгалладилар. Улар Қозоғистон пойтахтида биронта ҳам мағлубиятга учраганлари йўқ. Иккинчи ўринда бир учрашувда мағлубиятга учраган. Қирғизистон вакиллари қолишди.

СПОРТ

БЎЛАЖАК МАСТЕРЛАР

Пойтахтдаги 119-мактабда физкультура ва спорт ишлари жуда яхши йўлга қўйилган. Мактабда енгил атлетика, футбол, волейбол, баскетбол тўгаракдари мунтазам равишда ишлаб турибди. Ўқувчилардан О. Асқаров, Ҳ. Саъдиев, Қ. Далилов, Б. Шоҳбозов ва бошқалар етакчи спортчилардир. Улар жисмоний тарбия ўқитувчиси Тўлқин Комиловга тўгарак ишларини олиб боришда яқиндан ёрдам беряптилар.

Мактабда 50 дан ортиқ ўқувчи разрядлидир. Мактабда 100 дан ортиқ ГТО ва БГТО нишондорлари бор.

Ҳозирги кунда ёш спортчилар ўқувчиларнинг қишки мактаб спартакиадасига қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

М. УМАРОВ.
119-мактаб ўқувчиси.

● БОКС

ЖАКСОН ХОТИРАСИ...

Самарқандда Ўзбекистон касаба союзининг очиқ чемпионати тугади. Мусобақа СССР да хизмат кўрсатган тренер, моҳир чарм қўлқоп устаси С. Л. Жаксон хотирасига бағишлаб ўтказилди, Грузия, Челябинск, Ёқутистон АССР ва бошқа шаҳарларнинг етук боксчилари рингга чиқди.

Р. Раҳмонов, Белинский (Тошкент), Н. Васильев (Ёқутистон АССР), А. Муродов (Тошкент), М. Гавриэлов (Самарқанд), В. Островский, Р. Сиротин (Тошкент), Х. Содиқов (Фарғона) ва бошқа бир неча боксчилар ўз вазн категориялари бўйича шахсий биринчилик ғолиби бўлдилар.

БИЛДИРИШ

Шу йил 16 декабрь соат 19 да Ҳ. Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида ёш ёзувчиларнинг навбатдаги семинари ўтказилади. Бунда «Ёшлар ижоди ва адабий танқидчилик» деган темада мунозара бўлади. Докладчи филология фанлари кандидати Озод Шарафуддинов.

Қизиққан ўртоқларни таклиф қиламиз.

СЕМИНАР СОВЕТИ.

● ОҒИР АТЛЕТИКА

МУСОБАҚА ТУГАДИ

Ереван шаҳрида СССР кубоги учун ўтказилган мусобақалар тугади.

Мусобақада мамлакатимизнинг Марказий Армия Спорт Клуби, «Авангард», «Динамо», «Болгосник» каби энг кучли коллективлар билан бир қаторда пойтахтимизнинг «Меҳнат», «Динамо» «Локомотив» спорт жамиятларининг энг кучли штангачилари ҳам иштирок этдилар. Пойтахтимиз меҳнатчилари кучлилар орасидаги курашда тўққизинчи ўринни қўлга киритишди.

● КЛАССИК КУРАШ

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ ЧЕМПИОН

Қаршида «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти Марказий Советининг биринчилиги тугади. Гиламдаги кескин олишувлардан сўнг ўн спортчи ўз вазн категорияси бўйича жамият чемпиони унвонига сазовор бўлди. Шу спортчилардан тўққизтаси пойтахтимиздан эди.

Н. Раҳимов, А. Қаюмов, Ю. Ивашкин, Н. Адифспулос, А. Акимов, Д. Қўчқоров, М. Бойко, О. Дубов, В. Приступовлар «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти Марказий Советининг чемпиони бўлдилар.

АРМИЯЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

Термиз шаҳрида классик кураш бўйича Туркистон ҳарбий округи биринчилиги мусобақалари тугади. Бу курашда Тошкент армиячилари ҳам иштирок этди.

Умумкоманда ҳисобида Тошкент Армия Спорт Клуби вакиллари иккинчи ўринни эгалладилар. Биринчи ўринни Олмаота курашчилари қўлга киритишди.

Тошкент армиячиларидан Х. Усмонов, Б. Ан ва А. Абайдуллинлар Туркистон ҳарбий округи чемпиони унвонини олишди. Улар Қозон шаҳрида ўтказиладиган СССР Қуролли Кучлари биринчилигида қатнашадилар.

Тошкент динамочилари волейбол бўйича ўтказиладиган мамлакат биринчилигига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. «А» классн иккинчи группасидаги чемпионат ўйинлари 25 январда бошланади.

Н. Надеждин фотоси.

● ТЕННИС

ЎҚУВЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Олмаота шаҳрида мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ зонал мусобақалари тамом бўлди. Теннис кортларидаги кескин олишувларда Тошкент спортчилари учинчи ўринни эгалладилар. Олмаота теннисчилари биринчи ўринни, фрунзелик теннисчилар эса иккинчи ўринни олдилар.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

РАДИОДА 15 ЯНВАРДА ДУШАНБА

Биринчи

18.00 «Оташин революционер». И. В. Бабушкин туғилган куннинг 95 йиллигига (ўзбекча).
18.10 Балетлардан рақслар.
19.20 Чолғу куйларидан концерт.
20.00 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси.
20.30 Ёшлар учун концерт (русча).
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.20 Ўзбекистон ўқитувчилари съезди олдидан. Ч. Айтматов. «БИРИНЧИ МУАЛЛИМ» деган радиопостановка (ўзбекча).
23.15 Мақомлардан парчалар.

Иккинчи

19.00 СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари.
19.30 «Нодир ёзувлар» деган музикали эшиттириш.
20.00 С. Азимовнинг «НАЗОКАТ» деган ҳикояси (тожикча).
20.20 «Твое здоровье» радиожурнали (русча).
21.00 «ЁШЛАР ИЖОДИ». Адабий эшиттириш (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

РАДИОДА 16 ЯНВАРДА СЕШАНБА

Биринчи

6.15 Тонгги концерт.
8.25 Республика областлари театрлари артистларининг концерти (ўзбекча).
9.30 Фортепьяно пьесалари.
10.10 А. Хачатурян. «Қувонч одаси».
10.30 Шу куннинг қўшиқлари.
11.15 Ўзбекистон ўқитувчилари съезди олдидан. «САХИЙ ҚАЛБ» деган радиоочерк (ўзбекча).
11.25 Куйлардан-куйларга (ўзбекча).
12.15 «Замондошларимиз» (русча).
13.30 Чет эл композиторлари оперетталаридан парчалар.
16.10 Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт (ўзбекча).
16.50 «ПРАВДА» газетасининг обзори (ўзбекча).
18.00 «Совхоз заводи» деган эшиттириш (русча).
18.10 М. Мусоргский. «Борис Годунов» операсидан саҳналар.
18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
19.20 Қорақалпоқ куйлари.
20.00 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси.
20.30 «ЯЛЛА» концерти.
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
22.20 Вальс кечаси (ўзбекча).
22.40 Шу куннинг ҳикоялари (ўзбекча).
23.15 Янги Тошкентни қураётганлар учун концерт (ўзбекча).

Иккинчи

8.25 Классик куй шинавандалари учун концерт (русча).
9.15 Реклама ва эълонлар (русча).
19.00 М. Горький туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. «САРИҚ ИБЛИС ШАҲРИ» (ўзбекча).
19.35 Совет Армияси жангчилари учун концерт (русча).
20.00 А. Бобоқулов ва Ҳ. Мавлонова концерти (тожикча).
20.30 Ўзбекистон артистлари ижросида рус композиторларининг романслари.
20.50 «Гуллаётган ўлка». Украина радиосининг эшиттириши (ўзбекча).
21.00 Э. Воҳидовнинг «Орзу чашмаси» поэмаси асосида радиокомпозиция (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Учинчи

14.00 Л. Степанов. «Турна қўшиғи» балетининг монтажи.
17.30 «Поручик Киже» деган музикали радиопостановка (русча).

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА КЎРИНГ

ТЕЛЕВИЗОРДА 15 ЯНВАРДА ДУШАНБА

Биринчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.00 Болалар учун. «Китоб бизнинг дўстимиз» (ўзбек тилида).

Рус тилида:

18.20 Телевизион янгиликлар.
18.35 Ўзбекистон халқ санъати. Хоразм кулолчилиги.
18.55 «Невадаги Бастион». Ҳужжатли фильм. Ленинграднинг қамалдан озод қилинишининг 25 йиллигига бағишланади.
19.55 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.00 Телевизион янгиликлар.
20.20 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп эшиттиришлар программаси.
21.10 «Капитал қурилишга эътибор берайлик».
21.30 Омонгелди номли чорвачилик совхозида (қозоқ тилида).
21.50 «Халқ созанда-бастакорлари». Муҳаммаджон Мирзаев.

Иккинчи

Ўзбек тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. Тарих. «Жаҳон жандарми» (Америка империализми ҳозирги замон реакциясининг бош кучи).
18.30 Физика. «Ўтказгичлар ва ярим ўтказгичлар».
19.05 Ўқувчилар учун. «Йўқолган ва топилган адабиётлар изидан».

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 Интервидение. «Санъат усталари».
21.00 Ўқувчилар учун. «Пионерия» Телевизион агентлиги.
21.30 Марксизм-ленинизм асослари мактаби тингловчилари учун. КПСС тарихидан суҳбат.
22.00 Ю. Шчербак. «Урушда бўлганидек». Телевизион спектакль премьераси.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
00.15 Адабий панорама.
01.15 Эфирда «Молодость». «Ҳамиша постда».
02.00 Фақат фактлар.

Учинчи

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

18.00 Экран—болаларга.
18.30 Археологлар ҳикоя қиладилар. Репортаж.
19.00 Янгиликлар.
19.10 «НОКТЮРН». Бадиий фильм.
20.40 Адабий театр.
22.00 Янгиликлар (рус тилида).
22.10 Жаҳон бир ҳафта ичида.
22.40 Шеърият мухлисларига.

ТЕЛЕВИЗОРДА 16 ЯНВАРДА СЕШАНБА

Биринчи

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси.
13.05 Телевизион янгиликлар
13.15 Ион Друце ва унинг «Чўл қиссалари».
14.45 Адабий панорама.
15.45 Ўқувчилар учун. «Пионерия». Телевизион агентлиги.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.15 Болалар учун. «Баланд тепа». Мультфильм.
18.35 «Ўрта Осиё Коммунистик ташкилотларининг тарихи».
18.55 «ЗОСЯ». Бадиий фильм.

Ўзбек тилида:

20.20 Телевизион янгиликлар.
20.40 Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. «АДАБИЙ МЕРОСИМИЗ ОИНАИЖАҲОНДА».
21.20 Дала ишлари кундалиги. «ЯХОБ».
21.25 Телевизион театр. С. Тургенев. «БАҲОР ТОШҚИНЛАРИ».

Иккинчи

Рус тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. География. «Скандинавия мамлакатларида» (ўзбек тилида).
18.30 Эстетика. «Киши гўзаллиги нимада?».
19.10 II курс студентлари учун. Назарий механика.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Улуғ Октябрь номидаги».
21.00 Мактабгача ёшдаги болалар учун эшиттириш.
21.30 Марксизм-ленинизм асослари мактаби тингловчилари учун. Сиёсий иқтисод фанидан суҳбат.
22.00 Телевизион спектакль.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
00.15 Конькида учиш бўйича СССР биринчилиги мусобақалари. Эшиттириш Олмаотадан олиб кўрсатилади.
01.15 «Музика тўлқинларида».
02.00 Фақат фактлар.

Учинчи

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида:

20.00 «Бадиий гимнастика», «Гуллар водийси». Илмий-оммабоп фильмлар.

Рус тилида:

20.20 Пятницкий номидаги академик хорнинг концерти.
21.40 «Шуҳрат». Телеспектакль.

КИНО ТЕАТРЛАРДА

15 ЯНВАРДА

Соявон аравадан тушган одамлар — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кечқурун).

Аркадий Райкин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

16 ЯНВАРДА

Соявон аравадан тушган одамлар—«ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Аркадий Райкин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА —16/I да **Князь Игорь**, 17/I да **Дилором**.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Парвона**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да **Қалам қошлигим**, 17/I да **Бағри тош**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— «Майдонда москваликлар» — Совет цирки усталари. Радио-механик одам — «РОБОТ» иштирокида Совет Иттифоқида якка-ю—ягона электрон-иллюзион аттракцион. Билетлар сотилмоқда.

1968 йил 26 январь кундуз соат 2 да, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бериш бирлашган илмий совети мажлисида (Педагогическая кўчаси, 103-уй, 61-хона) педагогика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Т. Гулбоев: «Нометалларни ўрганишда ўқувчиларнинг Д. И. Менделеев элементлар даврий қонуни ва модданинг тузилиши ҳақидаги билимларини ривожлантириш» деган темада;

Г. Боймуродов: «Ўрта мактаб ўқувчиларини политехник жиҳатдан тарбиялашда химиявий хом ашё ва уни саноатда қайта ишлаш йўллари билан таништириш принциплари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ — «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»— Орган Ташкентского Горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор—В3.02-49 дан В3-02.58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29.09; масъул секретарлар — В3.27.22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари—В3-29.42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт санъат ва маданият бўлими—В3.29.55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари—В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—В3-27.57; ахборот бўлими—В3.65-57; эълонлар бўлими—В3-81-42.

15 ЯНВАРЬ, 1968 Й. Р. 08025. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № Б. 2307.